

Quốc hội Việt Nam biến chuyển, nhưng vẫn cộng sản

Ian Timberlake

AFP, Hà Nội

Khi các nhà lập pháp cộng sản của Việt Nam bác bỏ dự án trị giá 56 tỷ USD xây đường sắt cao tốc gây nhiều tranh cãi của chính phủ hồi tuần trước, nhiều người Việt khen ngợi họ như những người đại diện dũng cảm cho nhân dân.

Các nhà quan sát khác, dù coi sự kiện bỏ phiếu phản đối là đáng kể, nhưng không nhanh chóng coi đó là bước tiến dân chủ.

Trong một quyết định khá hiếm hoi hôm thứ Bảy, quốc hội Việt Nam không thông qua dự án đường sắt cao tốc Hà Nội - Thành phố Hồ Chí Minh và yêu cầu chính phủ nghiên cứu thêm các giải pháp giao thông.

"Theo những gì tôi biết, việc quốc hội bỏ phiếu bác dự thảo tàu cao tốc là lần đầu tiên cơ quan này trả lại một dự án quan trọng của chính phủ," lời GS Ben Kerkvliet, chuyên gia Việt Nam học nghỉ hưu từ Đại học quốc gia Úc.

"Họ đã bước qua một ngưỡng quan trọng trong việc phát triển cơ quan chính trị quốc gia."

"Họ đã bước qua một ngưỡng quan trọng trong việc phát triển cơ quan chính trị quốc gia."

GS Ben Kerkvliet

Một số người Việt Nam nói các đại biểu - hơn 90% là đảng viên cộng sản - đã thể hiện họ thực sự hành động vì lợi ích của nhân dân.

Độc giả gửi ý kiến lên trang mạng báo VietnamNet khen ngợi các nhà lập pháp là "dũng cảm" và "đại diện xứng đáng".

"Nhiều người Việt Nam hào hứng quá mức" về kết quả biểu quyết, theo ông Lê Đăng Doanh, một cựu cố vấn kinh tế cho chính phủ.

"Họ tin rằng đây là vụ việc chưa từng có và có thể tạo ra tiền lệ cho hoạt động của quốc hội trong tương lai."

Họ làm, ông Doanh tin vậy.

Ông khen ngợi các đại biểu là "can đảm" và quyết định của họ là quan trọng, nhưng bản thân dự án đường sắt là vụ việc rất hiếm hoi mà bộ chính trị - cơ quan quyền lực nhất Việt Nam - không ủng hộ.

"Đó là lý do tại sao quốc hội được tự do biểu quyết," ông Doanh giải thích.

Việt Nam là nước chỉ có duy nhất một đảng lãnh đạo và những ai đòi đa đảng đều bị bỏ tù.

'Mạo hiểm kinh tế'

Hầu hết 500 đại biểu quốc hội là đảng viên cộng sản, và nếu bộ chính trị ra nghị quyết thì họ sẽ phải thi hành, ông Doanh giải thích.

"Điều dĩ nhiên là bộ chính trị cẩn thận" với dự án này, ông Doanh nói, bản thân ông là người kêu gọi "khẩn cấp" bác bỏ dự án tàu cao tốc.

"Đây không phải là dự án mà tất cả các lãnh đạo cao cấp nhất đều ủng hộ," theo ông David Koh, chuyên gia cao cấp tại Việt nghiên cứu Đông nam Á ở Singapore.

Theo kế hoạch của chính phủ, tuyến đường sẽ trải dài 1.570km và nối hai thành phố lớn của Việt Nam với tốc độ 300km/h.

Kế hoạch đó dự kiến sẽ khánh thành đường sắt vào năm 2035 với chi phí lên đến khoảng 60% tổng thu nhập quốc dân.

"Các đại biểu quốc hội đã tháo bỏ đất nước khỏi một mạo hiểm kinh tế lớn", đại biểu quốc hội Nguyễn Minh Thuyết nói với AFP.

Ông nhận được các cú điện thoại và tin nhắn ủng hộ sau cuộc biểu quyết, mà theo ông đã thể hiện xu hướng "dân chủ hơn" trong hàng ngũ các đại biểu.

Giới quan sát nói quốc hội trong những năm qua ngày càng có thêm vai trò trong việc điều hành đất nước, có thêm tiếng nói trong các vấn đề lớn, và thậm chí bác bỏ các bổ nhiệm bộ trưởng.

Tiến bộ dân chủ?

Đây có vẻ là lần đầu tiên, dù vậy, các nhà lập pháp bác bỏ một dự án kinh tế quan trọng của chính phủ, ông Thuyết nói.

Bài học là "thực sự có rất nhiều chỗ" để người ta tác động vào một số vấn đề nhất định, dù không phải các vấn đề như là tranh chấp biển với Trung Quốc, theo ông Koh.

"Tiến bộ dân chủ? Tôi không biết chúng ta có thể đưa lập luận xa đến như vậy hay không," ông nói.

Tổ chức Việt Tân có trụ sở ở Hoa Kỳ, bị chính phủ Hà Nội coi là "khủng bố" nói quyết định bỏ phiếu ở quốc hội là kết quả của sức ép công cộng.

Họ nói vụ việc cho thấy tầm quan trọng của việc đẩy mạnh tự do phát biểu và tự do Internet ở Việt Nam, mà hiện đang bị cáo buộc có thêm quan điểm cứng rắn đối với các trang Internet nhạy cảm về chính trị.

"Dân blogger và giới trí thức đã có nhiều tuyên bố mạnh bất thường trên mạng" phản đối dự án đường sắt, theo Việt Tân.

Nhà kinh tế Lê Đăng Doanh thì nói dân chúng bây giờ tin rằng quốc hội lắng nghe quan điểm của họ.

"Đây thực sự là một ảnh hưởng tâm lý mạnh," ông nói.

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2010/06/100624_viet_train.shtml

© BBC 2010